

Марія ГУМЕННА-ДЕРІЙ,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного університету
11a Lvivska st., Ternopil, 46009, Ukraine.
E-mail: humenna.derij@gmail.com.
ORCID ID:0009-0006-7532-2743.

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ, ОБЛІК ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ

Гуменна-Дерій М. Економічні аспекти, облік та автоматизація діяльності підприємств провідних країн Європи. *Вісник економіки*. 2025. Вип. 2. С. 223–235. DOI: 10.35774/visnyk2025.02.223.

Gumenna Derii, M. (2025). Ekonomichni aspekty, oblik ta avtomatyzatsiia diialnosti pidpriemstv providnykh krain Yevropy [Economic aspects, accounting and automation of the activities of enterprises of leading European countries]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, 2, 223-235. DOI: 10.35774/visnyk2025.02.223.

Анотація.

Вступ. Провідні країни Європи задають високі стандарти щодо організації та управління ресурсами підприємства, активного використання інноваційних рішень, впровадження високоякісного програмного продукту з обліку, аналізу та оподаткування. Тому їхній досвід може бути важливим для застосування в інших країнах Європи. Отже, тема наукової розвідки є актуальною, адже такі дослідження сприятимуть підвищенню ефективності, інноваційності та стійкості підприємств.

Мета статті – дослідити економічні аспекти, облік та автоматизацію діяльності підприємств провідних країн Європи, зокрема: Великої Британії, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії.

Методи. Під час дослідження використовувались загальнонаукові та специфічні методи, зокрема: індукції, дедукції, аналізу, синтезу, діалектичний, системний. Методи індукції та дедукції застосовано для порівняння законодавчої бази розвинених країн Європи. Методи аналізу та синтезу застосовані для порівняння систем оподаткування і різних податкових ставок Великої Британії, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії. Діалектичний метод використовується для дослідження ефективності застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) (ухвалені

© Марія Гуменна-Дерій, 2025.

Європейським союзом) різними країнами Європи. Системний метод передбачає дослідження бухгалтерського обліку та звітності в умовах автоматизації розвиненими країнами світу.

Результати дослідження стосуються системи обліку та оподаткування високорозвинених країн Європи. Зокрема, щодо результативності застосування цими країнами способів стандартизації обліку та звітності підприємств, чиї цінні папери торгують на регульованому ринку та національних малих і середніх підприємств. Виявлено результати проведеного аналізу із зазначенням найнижчих та найвищих відсотків податків різними країнами Європи. Виокремлено найбільш розповсюджене програмне забезпечення, яке застосовують у країнах Європи.

Перспективи. Європейські країни активно впроваджують цифрові інновації в економіку, тому вивчення їхнього досвіду має позитивний вплив на майбутні наукові дослідження українських вчених-економістів для розроблення заходів з співпраці із країнами Європи. Автоматизація бухгалтерського обліку, управлінських процесів, логістики тощо стає визначальним фактором конкурентоспроможності підприємств, тому виявлення найбільш вживаних програмних продуктів дасть змогу виявити їхні переваги та недоліки. Узагальнення кращих практик із систем обліку й оподаткування дає змогу запропонувати рекомендації для підприємств країн, що розвиваються.

Ключові слова: економічні аспекти, облік, оподаткування, звітність, автоматизація, країни Європи.

Формули: 0, **рис.** 0, **табл.:** 5, **бібл.:** 16.

Mariia GUMENNA-DERII,

D. Sc. (Economics), Associate Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation,
West Ukrainian National University,
11a Lvivskast., Ternopil, 46009, Ukraine.
E-mail: humenna.derij@gmail.com.
ORCID ID: 0009-0006-7532-2743.

ECONOMIC ASPECTS, ACCOUNTING AND AUTOMATION OF ENTERPRISE ACTIVITIES IN LEADING EUROPEAN COUNTRIES

Abstract.

Introduction. The leading European countries set high standards in enterprise resource management, actively implement innovative solutions, and use high-quality software for accounting, analysis, and taxation. As such, their experience can be relevant and applicable to other European nations. Hence, this research topic is of high relevance, as such studies contribute to improving the efficiency, innovativeness, and resilience of enterprises.

The aim of this article is to investigate the economic aspects, accounting practices, and automation of enterprise activities in leading European countries, particularly the United Kingdom, Germany, France, Italy, and Spain.

Methods. *The study employs both general scientific and specific research methods, including induction, deduction, analysis, synthesis, dialectical and systematic approaches. Induction and deduction were used to compare the legislative frameworks of developed European countries. Analysis and synthesis were applied to compare the taxation systems and various tax rates in the UK, Germany, France, Italy, Spain. The dialectical method was used to examine the effectiveness of IAS and IFRS implementation (adopted by the European Union) across different European countries. The systematic method facilitated the study of accounting and reporting in the context of automation in developed countries.*

Results. *The research findings pertain to the accounting and taxation systems of highly developed European countries. In particular, they concern the effectiveness of the standardization of accounting and reporting for enterprises whose securities are traded on regulated markets, as well as for national small and medium-sized enterprises. The analysis identified the countries with the lowest and highest tax rates in Europe. Moreover, the most widely used accounting software solutions in European countries were highlighted.*

Prospects. *European countries are actively introducing digital innovations into their economies. Thus, studying their experience has a positive impact on future research by Ukrainian economists, aimed at developing cooperation measures with European countries. The automation of accounting, management processes, and logistics is becoming a decisive factor in enterprise competitiveness. Therefore, identifying the most commonly used software solutions will help assess their advantages and disadvantages. Summarizing best practices in accounting and taxation systems enables the development of recommendations for enterprises in developing countries.*

Keywords: economic aspects, accounting, taxation, reporting, automation, European countries.

Formulas: 0; **fig.:** 0; **tabl.:** 5; **bibl.:** 16.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки, диджиталізації, підвищеного рівня конкурентоспроможності перед підприємством постає багато завдань, які потребують якісного та швидкого вирішення, адже потрібно гнучко адаптовуватись до нових економічних, політичних, соціальних та екологічних вимог. Провідні країни Європи є прикладом із впровадження високого рівня систем автоматизації, управління, бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

Проте в науковій літературі мало інформації про особливості ведення обліку, оподаткування та аудиту країнами Європи. З іншого боку, якщо враховувати необхідність вступу України до Європейського союзу, то така практика є обов'язковою.

Крім цього, варто зазначити, що Міжнародні стандарти фінансової звітності затверджені Європейським союзом, можуть мати свої особливості, а тому їх вивчення є важливим аспектом наукової розвідки. Не менш суттєвим є питання щодо вивчення національних стандартів бухгалтерського обліку (GAAP), розвинених в країнах Європи, які застосовуються для малих та середніх підприємств.

Попри значну увагу до теми цифрової трансформації системи обліку та оподаткування як у науковій літературі, так і в практиці недостатньо уваги приділено питанням систематизованого підходу до оцінювання програмного забезпечення

різних країн Європи, його взаємозв'язку із нормативними документами, обліковою політикою підприємств та впливу на фінансові результати.

Постановка завдання. Дослідити та порівняти економічні аспекти, особливості обліку і оподаткування провідних країн Європи, проаналізувати види програмного забезпечення цих країн та виокремити основні з них.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історично в світі виокремлено кілька моделей обліку, зокрема: англо-американська, континентальна, змішана, командна, південно-американська, ісламська та міжнародна. Кожна із них має свої особливості, переваги та недоліки й застосовується в різних країнах світу.

Вчені Ільїн В., Кузьмич С. вважають, що «класифікація облікових моделей є ефективним засобом, який використовується для опису і порівняння різних облікових систем, надання допомоги окремим країнам у виборі найпридатнішої для них облікової моделі, виявлення можливих проблем, які можуть виникнути в процесі використання певної моделі обліку шляхом порівняння з країнами, які застосовують таку ж облікову модель. З цього приводу, в світовій практиці спостерігається тенденція застосування Міжнародних Стандартів Фінансової Звітності, що так необхідно в умовах активного розширення зовнішньоекономічних зв'язків» [1, с. 46].

Питаннями стандартизації обліку цікавляться вчені-економісти усього світу, адже для ведення міжнародних операцій це питання вони є суттєвими. Крім цього, стандартизація також впливає на національні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Колектив науковців Н. Семенишена, Н. Хорунжак, З.-М. Задорожний доводять позитивний вплив стандартизації на бухгалтерський облік різних країн світу. Вчені досліджують «позитивний вплив інституційної прагматики на національну економіку за допомогою графічного методу із наведенням прикладів змін ВВП після запровадження стандартів бухгалтерського обліку (які є структурними компонентами теорії інституційного обліку) у 6 найбільших країнах світу. Доведено, що динамікою, яку можна використовувати для визначення впливу стандартизації бухгалтерського обліку на економіку країни, може бути динаміка її ВВП» [2].

Вчені Л. О. Кирильєва, І. Б. Чернікова, Т. А. Наумова вважають, що «стандартизація обліку на міжнародному та національному рівні проводиться завдяки процесам уніфікації та гармонізації, що спонукає до зближення національних, регіональних і глобальних правил обліку шляхом конвергенції» [3].

Простежується така тенденція: більшість країн Європейського союзу застосовують Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і Міжнародні стандарти фінансової звітності (за згодою Європейського союзу) для підприємств, що мають іноземні інвестиції та здійснюють міжнародні операції.

За переконанням К. А. Пилипенко, «перспективи виходу суб'єкта господарювання на міжнародний ринок зумовлені суперечливим характером нормативних документів, а також рівнем розроблення окремих практичних аспектів методології обліку заборгованості» [4, с. 139]. Погоджуємось, що є потреба в удосконаленні нормативних документів щодо обліку заборгованості для поліпшення міжнародних операцій.

Досліджуючи економічні аспекти, облік, оподаткування діяльності провідних підприємств Європи, проаналізовано: 1) особливості застосування Міжнародних

стандартів бухгалтерського обліку / Міжнародних стандартів фінансової звітності для підприємств, які здійснюють міжнародний облік; 2) специфіку стандартизації обліку на малих та середніх підприємствах [5]; 3) податкові ставки із податку на прибуток підприємства [6]; 4) податкові ставки з податку на додану вартість та занижені ставки цього податку; 5) принципи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів; 6) особливості застосування виду валюти, що впливає на формування курсових різниць.

Розглянемо ці особливості більш детально, навівши приклад провідних країн Європи. За даними 2023 р., у Європі найвищий рівень ВВП був у таких країнах, як: Німеччина, Велика Британія, Франція, Італія, Іспанія. Нижче наведено економічні показники, облік, звітність, оподаткування та автоматизацію обліку в цих країнах.

Так, у Німеччині функціонує ринкова економіка та високий рівень соціального захисту населення. В цій країні розвинуті автомобілебудування, хімічна промисловість, електротехніка, ІТсфера. Значну увагу приділено альтернативним джерелам енергії. За статистичними даними 2023 р. ВВП Німеччини становить 4,185,550 млн євро. [7], вона є першою країною Європи за цим показником. У 2023 р. валовий внутрішній продукт на душу населення становить 48.75 тис. євро [8], що займає дев'яте місце серед країн Європи.

Німеччина належить до континентальної моделі обліку, що характеризується консерватизмом та зменшенням бази оподаткування, що виходить із даних, які надає облік. Особливості обліку та оподаткування в Німеччині відображені в табл. 1.

Таблиця 1

Особливості обліку та оподаткування у Німеччині

Запитання	Відповідь
Які стандарти бухгалтерського обліку застосовує ця країна?	Бухгалтерський облік у Німеччині регулюється переважно Німецьким торговим кодексом (HGB), а для публічних компаній – Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), які використовуються для формування консолідованої звітності. Крім цього, діє така нормативно-правова база: Федеральний закон про захист даних (BDSG), Закон про банківську діяльність (KWG), Закон Німеччини про торгівлю цінними паперами (WpHG). Мали та середні підприємства у Німеччині мають можливість дотримуватися спрощених правил бухгалтерського обліку, що полегшує їм дотримання вимог щодо фінансової звітності.
Органи регулювання бухгалтерського обліку	Комітет зі стандартизації бухгалтерського обліку Німеччини
Професійні бухгалтерські організації	Німецька бухгалтерська асоціація; Інститут державних аудиторів; Палата громадських бухгалтерів.
Яка ставка податку на прибуток підприємств у Німеччині?	15%, але ця ставка може змінюватись залежно від певних умов та місцевих податків.
Яка ставка податку на додану вартість?	19%

продовження таблиці 1

Яка знижена ставка податку на додану вартість?	Знижена ставка становить 7% для певних товарів і послуг.
Які фінансові звіти потрібні в Німеччині?	У Німеччині підприємства зазвичай повинні формувати фінансову звітність, зокрема: баланс, звіт фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Для більш детального розкриття інформації необхідно використовувати примітки до фінансової звітності.
Яке програмне забезпечення з обліку використовується?	Xero, FreshBooks, ZohoBooks, andLexoffice,QuickBooks

Джерело: розроблено авторкою за даними [5; 6; 9].

Велика Британія є однією із провідних країн у сфері бухгалтерського обліку. За статистичними даними 2023 р., її ВВП становить 3,194,325 млн євро. [7], що є другою країною Європи за цим показником. Велика Британія є країною із ринковою економікою, домінуванням приватного сектору, консервативними традиціями та інноваційними підходами до розвитку бізнесу. У цій країні здійснюється значна кількість міжнародних фінансових операцій, добре розвинена банківська справа, високий рівень розвитку інвестиційних фондів. Провідною галуззю є автомобілебудування, промислові товари, хімікати, тощо. Тут добре розвинені освіта, туризм, інформаційні технології.

Велика Британія разом із США є представником англо-американської моделі обліку, перевагою якого є правило «все що не заборонено, те є дозволено». Ця модель не визнає інтуїтивного підходу до розвитку економічних процесів, а ґрунтується на використанні практичних даних. Ця позиція свідчить про необхідність у чіткому та структурованому веденні обліку кожним підприємством.

Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку здійснював Christopher J. Napier. Він зазначив, що «після Другої світової війни відбулось швидке розширення бухгалтерського обліку як академічної дисципліни та професійної практики через більш усвідомленні економічні ідеї та концепції. Щодо фінансової звітності, то тут велися вважливі дискусії щодо впливу інфляції на облік в 1970-х і 1980-х роках. В управлінському обліку економічні ідеї часто виступали як критика існуючої практики» [10].

Погоджуємось із вченим, що історичні етапи розвитку фінансового й управлінського обліку та фінансової звітності є важливими для людства, адже мають суттєвий вплив на сьогодення. Крім цього, Великобританія є одним із лідерів щодо стандартизації бухгалтерського обліку і має суттєвий вплив на світові економічні тенденції.

Особливості обліку та оподаткування у Великій Британії характеризуються як застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, так і Національних стандартів з бухгалтерського обліку Великої Британії (UKGAAP). Більш детальна інформація щодо обліку і оподаткування у цій країні відображена в табл. 2.

Особливості обліку та оподаткування у Великій Британії

Запитання	Відповідь
Які стандарти бухгалтерського обліку застосовує ця країна?	У Великій Британії застосовують Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для формування консолідованої фінансової звітності британських компаній, чиї цінні папери допущені до торгів на регульованому ринку Великої Британії. Проте Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку прийняті з деякими обмеженими змінами. Для формування фінансової звітності малих та середніх підприємств Великої Британії застосовують МСФЗ 102 «Стандарт фінансової звітності», який використовується у Великій Британії та Республіці Ірландія, але зі значними змінами.
Які органи регулювання бухгалтерського обліку?	Рада з фінансової звітності (FRC) розробляє та підтримує стандарти бухгалтерського обліку Великої Британії та Ірландії. Стандарти видані Управлінням пруденційного регулювання (PRA).
Які професійні бухгалтерські організації?	Асоціація дипломованих бухгалтерів
Які принципи бухгалтерського обліку згідно із Загальноприйнятими бухгалтерськими принципами Великої Британії (GAAP)?	Принципи: економічної сутності, грошової одиниці, часового періоду, вартості, повного розкриття інформації, безперервності діяльності, відповідності, визнання доходів.
Яка ставка податку на прибуток корпорацій (CIT)?	25%
Яка ставка податку на додану вартість?	20%
Яка знижена ставка податку на додану вартість?	Знижена ставка ПДВ становить 5% для товарів і послуг, що стосуються здоров'я, палива, опалення та дитячих автокрісел. Нульова ставка до товарів та послуг, що обкладаються оподатковуваною ставкою, належать більшості продуктів харчування, книг та одягу для дітей. Продаж таких товарів має бути відображеним у декларації з ПДВ, навіть якщо ПДВ не нараховується.
Яке програмне забезпечення з обліку використовується у Великій Британії?	QuickBooks Intuit, Sage Intacct, Free Agent, Ipplicit, Xero, Oracle Net Suite, FreshBooks, AccountingApp - ZohoBooks

Джерело: розроблено авторкою за даними [5; 6; 11].

Франція є державною із змішаною економікою та суттєвим державним регулюванням. Тут розвивається автомобільна, аерокосмічна промисловість, ядерна енергетика, хімічна та фармацевтична промисловості, зокрема аграрний сектор. Франція належать до континентальної моделі обліку, тому важливого значення

надає законодавчому регулюванню системи обліку й оподаткування та значному консерватизму.

За статистичними даними 2023 р. ВВП Франції становить 2,822,455 млн євро. [7], що є третьою країною Європи за цим показником. У 2023 р. валовий внутрішній продукт на душу населення у Франції становить 40.8 тис. євро [8], що займає десяте місце серед країн Європи.

Особливості обліку та оподаткування у Франції відображені в табл. 3.

Таблиця 3

Особливості обліку та оподаткування у Франції

Питання	Відповідь
Які стандарти бухгалтерського обліку застосовує ця країна?	Усі національні компанії, чиї цінні папери торгують на регульованому ринку, зобов'язані використовувати стандарти МСФЗ, прийняті ЄС, у своїй консолідованій фінансовій звітності. Малі та середні підприємства не повинні застосовувати МСФЗ. Ці підприємства використовують Французькі загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку (French GAAP).
Органи регулювання бухгалтерського обліку	Міністерство економіки та фінансів
Професійні бухгалтерські організації	Орден сертифікованих бухгалтерів, Інститут державних аудиторів, Французький національний інститут бухгалтерів та аудиторів.
Яка ставка податку на прибуток підприємств?	25%
Яка ставка податку на додану вартість?	Стандартна ставка ПДВ у Франції становить 20%
Яка знижена ставка податку на додану вартість?	Дві знижені ставки ПДВ становлять 10% та 5,5%. Супернизька ставка становить 2,1%. У Франції також є деякі товари з нульовою ставкою. Їх продаж потрібно відображати у декларації з ПДВ, навіть якщо ПДВ не нараховується.
Яке програмне забезпечення з обліку використовується?	ZohoBooks, Exact, Freshbooks, Xero, Tide, Ficsus.nl, Informer online, Kleisteen, A keeper, Quickbooks, тощо.

Джерело: розроблено авторкою за даними [5; 6; 12].

Італія є індустріально-аграрною країною з розвиненою економікою та зовнішнім боргом. Тут розвинені такі галузі, як: машинобудування, металообробка, хімічна та нафтопереробна промисловість, легка промисловість, зокрема виробництво одягу, взуття, виробництво меблів та кераміки.

За статистичними даними 2023 р., ВВП Італії становить 2,085,375.6 млн євро. [7], що є четвертою країною Європи за цим показником. У 2023 р. валовий внутрішній продукт на душу населення в Італії становить 35.35 тис. євро [8], що займає одинадцяте місце серед країн Європи.

Особливості обліку та оподаткування в Італії відображені в табл. 4.

Особливості обліку та оподаткування в Італії

Питання	Відповіді
Які стандарти бухгалтерського обліку застосовує ця країна?	Компанії та банки, що котируються на біржі, мають перейти на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) / Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Малі підприємства не використовують МСБО/МСФЗ. Для приватних компаній використовують Іспанські GAAP.
Органи регулювання бухгалтерського обліку	Італійська бухгалтерська організація
Професійні бухгалтерські організації	Національна рада бухгалтерів і дипломованих бухгалтерів; Італійський бухгалтерський комітет.
Яка ставка податку на прибуток підприємств в Італії?	24%
Яка ставка податку на додану вартість?	22%
Яка знижена ставка податку на додану вартість?	10% – деякі продукти харчування, водопостачання, деякі фармацевтичні товари, внутрішні пасажирські перевезення, культурні заходи, деяке соціальне житло, деякі сільськогосподарські товари тощо. 5% – деякі продукти харчування, соціальні послуги, певні види пасажирського транспорту; 4% – деякі продукти харчування, напої, медичне обладнання для людей з обмеженими можливостями, книги, газети та сільськогосподарська продукція. 0% – включає пасажирські перевезення, медичну та стоматологічну допомогу, соціальні послуги.
Які програмні продукти використовує Італія?	Xero, FreshBooks, QuickBooks, ZohoBooks, NetSuite, Sage, andWave.

Джерело: розроблено авторкою за даними [5; 6; 13; 14].

Іспанія є однією із високорозвинених країн Європи. Провідну роль тут займає сфера послуг, зокрема туризм, фінансові послуги. Крім цього, тут розвивається автомобілебудування, харчова та хімічна промисловість, сільське господарство.

ВВП в Іспанії становить 1,461,889 млн євро[7]. Таким чином, Іспанія посідає п'яте місце серед країн Європи за цим показником. Щодо ВВП на душу населення, то цей показник в Іспанії становить 30.32 тис. євро [8]. За ним Іспанія займає 14 місце серед країн Європейського союзу.

Досліджуючи питання щодо порівняння іспанських GAAP для приватних компаній з МСФЗ для малих і середніх підприємств, вчені J. L. Gandía, D. Huguet зробили певні висновки. Один із них такий: «значення індексу конвергенції свідчить про якісну подібність між іспанськими GAAP та МСФЗ для малих та середніх підприємств, що узгоджується з гіпотезою вчених про те, що реформа бухгалтерського обліку досягла своєї мети конвергенції до МСФЗ, враховуючи, що іспанські GAAP переважно

призначені для приватних компаній» [15]. Особливості обліку та оподаткування в Іспанії відображені в табл. 5.

Таблиця 5

Особливості обліку та оподаткування в Іспанії

Питання	Відповідь
Які стандарти бухгалтерського обліку застосовує ця країна?	Всі іспанські компанії, цінні папери яких торгуються на регульованому ринку, мають застосовувати стандарти МСФЗ, прийняті ЄС, в своїй консолідованій фінансовій звітності.
Які органи регулювання бухгалтерського обліку?	Інститут бухгалтерського обліку та аудиторської перевірки – агентство у складі Міністерства економіки, промисловості та конкурентоспроможності.
Які професійні бухгалтерські організації?	Інститут сертифікованих бухгалтерів Іспанії, Професійна асоціація сертифікованих бухгалтерів та сертифікованих податкових експертів Іспанії, Іспанська асоціація бухгалтерського обліку та адміністрування компаній
Яка ставка податку на прибуток підприємств?	25%
Яка ставка податку на додану вартість?	21%
Яка знижена ставка податку на додану вартість?	В Іспанії діють три види занижених ставок ПДВ: 10% для придбання новозбудованих об'єктів нерухомості, готелів, ресторанів, товарів для поліпшення здоров'я, спортивних заходів; 4% для певних продуктів харчування, газет, журналів, книг; 0% для деяких золотих монет, перевезень.
Яке програмне забезпечення з обліку використовується?	Xero, QuickBooks, ZohoBooks, FreshBooks, WaveAccounting, Plan A, PositionGreen, Cozero, Sage 50, FreeAgent, and Plotoo.

Джерело: розроблено авторкою за даними [5; 6; 16].

Проаналізувавши облік і оподаткування в провідних європейських країнах, узагальнено, що вони застосовують Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для міжнародних компаній, та національні стандарти для малих та середніх підприємств.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведеного дослідження, можна зробити низку важливих висновків. По-перше, всі досліджені країни використовують Міжнародні стандарти фінансової звітності, прийняті ЄС для компаній, цінні папери яких торгуються на регульованому ринку. Малі та середні підприємства переважно застосовують національні стандарти GAAP для ведення обліку і формування фінансової звітності. По-друге, щодо системи оподаткування, то найнижчий відсоток податку на прибуток в Німеччині, який становить 15%, а найвищий – у Великій Британії, Франції та Іспанії, що становить 25%. Податок на додану вартість використовують усі провідні країни Європи. Так, найнижчий відсоток ПДВ в Німеччині, що становить 17%, а найвищий – в Італії 22%. Якщо оцінювати загалом систему оподаткування за цими показниками, то найнижчі ставки в Німеччині (податок на прибуток 15%, та ПДВ 19%). По-третє,

щодо програмного забезпечення, то найбільш поширеними програмами з обліку та оподаткування є такі: Quick Books, Xero, Zoho Books. Ці програми застосовують майже всі досліджувані країни. Перевагою високорозвинених країн Європи є те, що кожна компанія може здійснювати вибір програмного забезпечення залежно від потреб та вартості цього програмного забезпечення. По-четверте, якщо проаналізувати ці всі досліджені аспекти, то Україна на законодавчому та практичному рівні робить всі кроки для вступу до Європейського Союзу. Це і запровадження МСФЗ і МСБО для компаній, цінні папери яких торгуються на регульованому ринку, застосування Національних (положень) стандартів бухгалтерського обліку для малих та середніх підприємств. Крім цього, відповідність системи оподаткування, зокрема ставок європейському рівню. Відхід від російських програмних забезпечень, а використання іншого програмного забезпечення для обліку та аналізу даних підприємств.

Нині європейські країни активно впроваджують цифрові інновації в економіку, тому вивчення їхнього досвіду має позитивний вплив на майбутні наукові дослідження українських вчених-економістів для розроблення заходів для співпраці із країнами Європи. Автоматизація бухгалтерського обліку, управлінських процесів, логістики тощо стає визначальним фактором конкурентоспроможності підприємств, тому виявлення найбільш вживаних програмних продуктів дасть змогу виявити їхні переваги та недоліки. Узагальнення кращих практик з систем обліку і оподаткування дає змогу запропонувати рекомендації для підприємств країн, що розвиваються.

Література

1. Ільїн В., Кузьмич С. Особливості бухгалтерського обліку у зарубіжних країнах. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Вип. 2. С. 42-48. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.042>
2. Semenysheva, N., Khorunzhak, N., Zadorozhnyi, Z.-M. The institutionalization of accounting: the impact of national standards on the development of economies. *Independent Journal of Management & Production (Special Edition ISE, S&P)*. Vol. 11, no. 8 (2020). DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1228>.
3. Кирильєва Л. О., Чернікова І. Б., Наумова Т. А. Проблемні аспекти переходу підприємств України на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) у сучасних умовах. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2011. Вип. 2. С. 55-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2011_2_11
4. Пилипенко К. А. Управління розрахунковими операціями в системі обліку підприємства: вітчизняний та міжнародний досвід. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2020. № 1 (47). С. 134-139.
5. Whouses IFRS AccountingStandards? URL: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/>
6. Corporateincometax (CIT) rates. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/quick-charts/corporate-income-tax-cit-rates>
7. GrossdomesticproductatcurrentmarketpricesofselectedEuropeancountriesin 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/685925/gdp-of-european-countries/>.

8. GrossDomesticProductpercapitaintheEuropeanUnionin 2023, bymemberstate. URL: <https://www.statista.com/statistics/1373462/gdp-per-capita-eu-member-states-2022/>.
9. AccountingandaccountingrulesinGermany. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/germany/accounting>.
10. Napier, C. J. Accounting and the absence of a business economics tradition in the United Kingdom. *European Accounting Review*. 1996. Vol. 5, Issue 3. P. 449-481. DOI: <https://doi.org/10.1080/09638189600000029>.
11. 6 Best International Accounting Softwarefor UK Businesses. URL: <https://wise.com/gb/blog/international-accounting-software-uk>.
12. SaaSAdviser. URL: <https://www.saasadviser.co/software/accounting-software/france>.
13. Accounting and accountingrulesin Italy. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/italy/accounting>.
14. VAT ItalyGuide. URL: <https://www.taxually.com/manuals/italy>.
15. Gandía, J. L., Huguet, D. Are Spanish GAAP for Private Companies Comparableto IFRS for SMEs? *International Journal of Business and Social Science*. Vol. 9, no. 3 (2018). P. 43-58. DOI:10.30845/ijbss.v9n3p5.
16. Accounting and accountingrulesin Spain. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/spain/accounting>.

References

1. Ilin, V., Kuzmych, S. (2020). Osoblyvosti bukhhalterskoho obliku u zarubizhnykh krainakh [Peculiarities of accounting in foreign countries]. Instytut bukhhalterskoho obliku, kontroliu ta analiz v umovakh hlobalizatsii – Institute of accounting, control and analysis in the conditions of globalization, 2, 42–48. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.042>. [in Ukrainian].
2. Semenysheva, N., Khorunzhak, N., Zadorozhnyi, Z.-M. (2020). The institutionalization of accounting: the impact of national standards on the development of economies. *Independent Journal of Management & Production* (Special Edition ISE, S&P), Vol. 11, no. 8. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1228>. [in English].
3. Kyrylieva, L. O., Chernikova, I. B., Naumova, T. A. (2011). Problemni aspekty perekhodu pidpriemstv Ukrainy na mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti (MSFZ) u suchasnykh umovakh [Problematic aspects of the transition of Ukrainian enterprises to international financial reporting standards (IFRS) in modern conditions]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh – Economic strategy and prospects for the development of the trade and services sector*, 2, 55–61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2011_2_11. [in Ukrainian].
4. Pylypenko, K. A. (2020). Upravlinnia rozrakhunkovymy operatsiamy v systemi obliku pidpriemstva: vitchyzniani ta mizhnarodnyi dosvid [Management of settlement operations in the enterprise accounting system: domestic and international experience]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu – Bulletin of the Berdyansk University of Management and Business*, 1 (47), 134–139. [in Ukrainian].

-
5. Who uses IFRS Accounting Standards? URL: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/>. [in English].
 6. Corporate income tax (CIT) rates. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/quick-charts/corporate-income-tax-cit-rates>. [in English].
 7. Gross domestic product at current market prices of selected European countries in 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/685925/gdp-of-european-countries/>. [in English].
 8. Gross Domestic Product per capita in the European Union in 2023, by member state. URL: <https://www.statista.com/statistics/1373462/gdp-per-capita-eu-member-states-2022/>. [in English].
 9. Accounting and accounting rules in Germany. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/germany/accounting>. [in English].
 10. Napier, C. J. (1996). Accounting and the absence of a business economics tradition in the United Kingdom. *European Accounting Review*, Vol. 5, Issue 3, 449–481. DOI: <https://doi.org/10.1080/09638189600000029>. [in English].
 11. 6 Best International Accounting Software for UK Businesses. URL: <https://wise.com/gb/blog/international-accounting-software-uk>. [in English].
 12. SaaS Adviser. URL: <https://www.saasadviser.co/software/accounting-software/france>.
 13. Accounting and accounting rules in Italy. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/italy/accounting>. [in English].
 14. VAT Italy Guide. URL: <https://www.taxually.com/manuals/italy>. [in English].
 15. Gandía, J. L., Huguet, D. Are Spanish GAAP for Private Companies Comparable to IFRS for SMEs? *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 9, no. 3 (2018), 43–58. DOI: 10.30845/ijbss.v9n3p5. [in English].
 16. Accounting and accounting rules in Spain. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/spain/accounting>. [in English].

Статтю отримано 18 квітня 2025 р.

Article received April 18, 2025.